
Jako showman jsem se ukázal už v první třídě

Jako showman jsem se ukázal už v první třídě

PRAVO

JAN VODŇANSKÝ VYDAL VELKOU ALTERNATIVNÍ ENCYKLOPEDII PTÁKOVIN A ŘEKL PRÁVU:

* Na vizitce máte uvedeno, že jste inženýr, filozof a showman.

Jako showman jsem se projevil už hned první den v první třídě. Debutoval jsem s poválečnou parodií na slavnou Vejvodovu polku Škoda lásky. Žádnou průpravu jsem k tomu neměl, do školky jsme tehdy ještě nechodili, ale touha pobavit paní učitelku, dojaté maminky i budoucí spolužáky byla rozhodujícím motivem. Pak mě ovšem oslovil i magický svět divadla a kouzlo stříbrného plátna. Později se některé z filmových a divadelních postav dostavily v podobě osudových setkání.

* Které z těchto setkání na vás mělo největší vliv?

Myslím, že schůzka s Jiřím Voskovcem, se kterým jsem si dlouho přál se potkat. Film Pudr a benzín, česká komedie Jindřicha Honzla z roku 1931, mě, osmiletého diváka, doslova uhranul dvojicí V+W. Už tehdy jsem si zjistil, že máme s Jiřím Voskovcem společné narozeniny. Rozhodl jsem se s ním v životě setkat, i kdyby byl „za sedmero řekami, horami a oceány“. Toto klukovské přání jsem si splnil po šestadvaceti letech. Nikdy jsem nevzdával svoje sny a smělé plány. Setkání s Voskovcem bylo pro mě nesmírně inspirující. Ten týden, co jsem u něho v New Yorku bydlel, jsme si měli stále o čem povídat.

* Nedávno jste vytvořil Velkou alternativní encyklopedii ptákovin, která vyšla v nakladatelství Academia. Co se v ní můžeme dočíst?

Vysvětlení spousty hesel, když říkám spousty, tak myslím spousty, encyklopedie prý musí být tlustá, jak mi řekl ředitel zmíněného nakladatelství. Lidé prý nemají důvěru k tenkým knihám. Tato publikace je však důvěryhodná nejen svým rozsahem, ale jako správná encyklopedie také rozšiřuje naše znalosti a ukazuje nám je z jiných, a to často velmi překvapivých perspektiv. Jde o parodické definice. Nalezneme v ní například hesla typu: Blízký a Střední východ je východ, který je nám jak blízký, tak střední. Zoologická zahrada je lidmi předem organizované setkání zvířat, která by se v tak velkém množství na tak malé, a ještě navíc ohraničené ploše nikdy nesešla. Anebo agent chodec je agent, který si neudělal řidičák. Ilustroval ji Vladimír Jiránek, se kterým spolupracujeme už od sedmdesátých let. Slavní králíci z klobouku Bob a Bobek přišli na svět právě z jeho pera, a to na plakátu k našemu programu Králíci pokusný už v roce 1974.

* Napsal jste také hodně knížek pro děti.

Když jsme s Petrem Skoumalem začínali tvořit pro děti, tak jsme často předem nevěděli, zdali bude ten či onen text určen pro ně, nebo pro dospělé. Třeba se stalo, že jsme do programu písničku s mým infantilně absurdním textem „Máme doma gorilu - dělá tousty na grilu“ zařadili do večerního programu S úsměvem idiota pro publikum převážně dospělé. Život mě naučil, že mám svobodně rozvíjet textový nápad a předem nepodceňovat možnosti generačního porozumění. Však oni už si všichni to svoje najdou.

* V pořadu S úsměvem bytového jádra vystupujete se zpěvačkou a skladatelkou Hanou Navarovou. Co nového spolu chystáte pro děti?

V současné době máme připravené nové písničky na cédečko, které by se mělo v dohledné době začít natáčet. Některé z textů nedávno vyšly v knížce básniček Moje tužka ušatá. Bude to již naše čtvrté album. Zatím vyšla CD Splašil se kůň na šíř, Popletený svět a Písničky z Kouzelné školky. Zpívá je převážně Magda Reifová. Písničky původně vznikají pro její díly televizní Kouzelné školky.

* Také vyučujete tvůrčí psaní na Fakultě humanitních studií Karlovy Univerzity. Myslíte, že je možné se „spisovatelství“ naučit?

Něco se určitě naučit dá. Jako každé umění má i „spisovatelství“ svoji řemeslnou stránku. Tu je dobré znát, ale ne proto, aby se adept nechal pravidly svázat - ale proto, aby je bral jako výchozí výbavu, podnět pro vlastní hru na jejich překonávání a vytváření svých nových originálních pravidel. Teprve tak vzniká osobitý autorský styl. Takže odpovídám ano. Ale aby vznikl skutečný spisovatel, tak k tomu je třeba, aby v něm bylo něco, se naučit nedá. Tedy talent, vůle, ba přímo posedlost sdělovat svoje vidění a prožívání světa.

* Bylo vaše „prožívání“ ovlivněno nějakými osudovými momenty?

Víte, v mém životě je docela běžné, že jsem svědkem silných momentů. Narodil jsem se 19. června 1941 a za pár dní napadl Hitler Sovětský svaz. Do Polska jsem přijel roku 1981 na divadelní festival a druhý den jsem zjistil, že jsem přijel akorát na Jaruzelského puč. Kdykoli někam přijedu, tak tam se něco podstatného semele. Podobně působí i některé moje „prorocké“ texty. Moje paní Ivanka mi radí, abych už raději žádné podobné věštecké texty nepsal, neboť pak osudově přitahují skutečné katastrofy jako tajfuny, povodně, případně invaze cizích vojsk.